

JOSIP PAVIČIĆ (ur.)
DOSSIER BORIČEVAC

Monografija *Dossier Boričevac* (Naklada Pavičić, Zagreb, 2012.), nije samo knjiga o selu kojeg više nema, nego i prilog razumijevanju suvremene Hrvatske, njezine povijesti u XX. st., pa i njezine budućnosti u zajednici europskih država. U hrvatskoj politici posljednjih 100 godina dominirale su dvije suprotstavljene ideje: ideja o životu u suverenoj hrvatskoj državi i ideja o životu Hrvatske u savezu s drugim državama. Prijepori među pristašama tih dviju koncepcija vrlo su se rijetko rješavali demokratskim metodama, a često im je modus operandi bilo surovo nasilje koje je, kako obično biva, najviše pogađalo običan svijet. Povijest tih prijepora pisali su oni koji su iz njih izašli kao pobjednici, uvijek prema istome obrascu: što je pobjednički režim bio dalje od slobode i demokracije, to je njegova verzija povijesti bila dalje od istine. Priča o sudbini Boričevca, sela koje je na pravdi Boga izbrisano s lica svijeta u ljeto 1941. godine, nije se uklapala u istinu poretka koji je selo izbrisao i priča je bila zabranjena. Nisu je smjeli pričati boričevački prognanici, što je razumljivo, ali ona je bila zabranjena i za progonitelje koji su se našli među pobjednicima, što je ipak specifikum: čovjek koji je zapovijedao operacijom uništavanja sela svoju je istinu o Boričevcu mogao i smio objaviti tek na izdisaju režima za koji se borio, 1988. godine! Sada je napokon došlo vrijeme da se o Boričevcu i onome što on simbolizira kaže sve što se još može reći, što nije izgubljeno u prisilnom zaboravu. To je razlog i namjera ove knjige. Ona ne donosi konačne odgovore, ali nudi ključ za postavljanje pravih pitanja, i o Boričevcu, i o našem europskom ovdje i sada.

Zbornik *Dossier Boričevac* prva je knjiga u kojoj se otvoreno, izravno, obuhvatno i činjenično, iz povijesne i ljudske perspektive, kroz priču i sjećanje, progovara o Boričevcu, selu u južnoj Lici, na granici Hrvatske i BiH, o životu u selu i okolnostima u kojima je ono, zajedno sa svojom župom Male Gospe, nestalo u ljeto 1941., kada su selo zapalili i sve župljane, nedužne i nenaoružane seljane, zauvijek protjerali (neke i pobili) *ustanici* s kokardama i ponekom crvenom zvijezdom petokrakom na kapama te bez ikakvih oznaka, ako se u oznake ne računa gola mržnja.

Prvi se put na sustavan način osvjetljava naličje događaja koji su u Jugoslaviji 45 godina prikazivani i slavljani kao "ustanak naroda Hrvatske protiv fašizma", premda su u zamisli i izvedbi bili profašistički. Iz ove se knjige napokon može vidjeti kako je i što je s Boričevcem uistinu bilo - prije progona, kako se i zašto progon dogodio i kako se živjelo i živi u progonstvu. Priloge o Boričevcu - rasprave, uspomene, priče, kronologije, zapise, polemike, komentare, popise stradalih - napisali su povjesničari i publicisti, sudionici zbivanja, sami Boričevljani, njihovi prijatelji (osobito su dragocjena dva velika zapisa Bošnjaka iz susjedstva Boričevca, koji su prošli gore nego Boričevljani) i potomci.

Knjigu je uredio pisac i nakladnik **Josip Pavičić** (r. 1944. u Bjelovaru, u obitelji podrijetlom iz Boričevca), autor 11 knjiga, glavni urednik Naklade Pavičić, koji je i jedan od njezinih autora.